

Het nerveuze tijdperk en zijn historici : de opkomst van de mentaliteitsgeschiedenis in Duitsland, 1889-1915

Citation for published version (APA):

Stoffers, E. P. M. (2007). *Het nerveuze tijdperk en zijn historici : de opkomst van de mentaliteitsgeschiedenis in Duitsland, 1889-1915*. [Doctoral Thesis, Maastricht University]. Universiteit Maastricht. <https://doi.org/10.26481/dis.20071102es>

Document status and date:

Published: 01/01/2007

DOI:

[10.26481/dis.20071102es](https://doi.org/10.26481/dis.20071102es)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

**Stellingen
behorend bij het proefschrift
van Manuel Stoffers**

***Het nerveuze tijdperk en zijn historici. De opkomst van de mentaliteitsgeschiedenis in
Duitsland, 1889-1915***

**te verdedigen op 2 november 2007 om 14.00 uur
in de Aula van de Universiteit Maastricht**

1.
Na 1890 kwam in het Duitse Keizerrijk een academische cultuurgeschiedschrijving tot ontwikkeling, die met goede redenen als een vorm van mentaliteitsgeschiedenis kan worden aangeduid.
2.
Het cultuurbegrip van de Duitse cultuurhistorici rond 1900 vond zijn oorsprong in de Verlichting.
3.
De Duitse cultuurhistorici van de jaren 1890 werden in hun opvattingen over de menselijke natuur, cultuur en ontwikkeling beslissend gevormd door de herbartiaanse traditie in de Duitse psychologie en de Historische School in de Duitse *Nationalökonomie*.
4.
Aan de cultuurhistorische stroming van de jaren 1890 lag wel degelijk een gemeenschappelijke politiek-levensbeschouwelijke oriëntatie ten grondslag.

[Contra: Lutz Raphael, 'Die "Neue Geschichte" - Umbrüche und Neue Wege der Geschichtsschreibung in internationaler Perspektive (1880-1940).' In: *Geschichtsdiskurs*, IV, red. Wolfgang Küttler, Jörn Rüsen en Ernst Schulin. Frankfurt a.M.: Fischer, 1997, 51-89, aldaar 75]
5.
History and psychology, Hugo Münsterbergs 'Presidential address' voor de *American Psychological Association* in 1898, dient begrepen te worden als een reactie op de kritiek van Wilhelm Dilthey op zijn eerdere werk en op de opkomende nieuwe cultuurgeschiedenis in het Keizerrijk en de VS.
6.
De romantische geschiedbeschouwing, die vaak wordt gewaardeerd vanwege haar aandacht voor de *eigenheid* van het verleden, wordt treffender gekarakteriseerd door haar nadruk op de *actualiteit en vertrouwdheid* van het verleden.
7.
Uit het feit dat in vroege achttiende-eeuwse Nederlandse lijkzangen het persoonlijke verdriet om het verlies van naastbestaanden relatief weinig ruimte krijgt, mag niet worden afgeleid dat het verdriet zelf ook minder sterk werd gevoeld.

8.

De in onze ogen bizarre *Logica memorativa* (Straatsburg, 1508) van Thomas Murner moet als een effectieve methode voor het toenmalige logica-onderwijs worden beschouwd.

[Contra: John E. Murdoch, *Album of science*, III, *Antiquity and Middle Ages*, New York: 1984, 76-77]

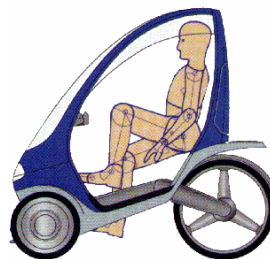

Kaart uit Murners *Logica memorativa* >

9.

Het mislukken van het MITKA-project kan niet worden toegeschreven aan een overdreven milieu-ambitie van het projectteam.

[Contra: Luca Berchicci, *The green entrepreneur's challenge: the influence of environmental ambition in new product development*. Diss. TU Delft: 2005.]

De Mitka >

10.

De academische belangstelling in Nederland voor de geschiedenis van de fiets is omgekeerd evenredig met de grote mate van vanzelfsprekendheid van dit transportmiddel in ons land: wat vanzelf spreekt, behoeft geen geschiedenis.

11.

De gemiddelde automobilist beschouwt de wettelijke *maximumsnelheid* als een dwingende richtlijn voor zijn eigen en andermans *minimumsnelheid*.